

Per.
Lat
020

Lateinische Jugendzeitschrift. Latin ifjúsági folyóirat. Revue latine de la jeunesse

Laptulajdonos: Katolikus Középkolai Tanáregyesület. — Sumptibus Societatis Magistrorum Catholicorum Mediarum Scholarum Hungariae. — (Praeses: Dr. Andreas Zibolen elnök.)

Administrator (felelős kiadó — Geschäftsstelle — administration), ad quem pecuniae dirigitur: ALEXANDER REGÉNYI, Budapest, XI., Fehérvári-út 13. (tel.: 269-057).

Moderator (felelős szerkesztő — Schriftleitung — rédaction), ad quem manuscripta mittantur: JOSEPHUS WAGNER DR., Budapest, XI., Lágymányosi-utca 20. (telephon: 268-634).

Megjelenik minden hó 20-án. — Prodit singulis mensibus die 20. Pretium subnotationis an. 1941—42: 3 pengoe, extra Hungariam 4 pengoe. Nummaria chartula (vulgo: chèque) postalis in Hungaria: 57.292. Subnotatores earum gentium unde pecuniarum transmissio impeditur, utantur schidulis «Coupon réponse international» appellatis, quarum si quis decem in epistola ad administratorem mittit, pretium annum solvit.

Sanctus Antonius Patavinus in urbe Csikszereda.

Lectoribus mediis scripsit Tib. Farkas disc. Csikszeredanus.

Siculos¹ duas mentes habere inter omnes constat. Si una non sufficit,² ut malum avertat, promit alteram. In gymnasio Csikszeredano accidit haec res. In gymnasio adventus inspectoris Rumeni expectabatur. Magistri monuerunt pueros, ne nimiam peritiam rerum Hungaricarum ostendendo vitam scholae in discrimen³ vocarent.³ Inspector reverā advenit. Valde stomachatus⁴ est, quia in responsis non potuit errorem invenire. Itaque ad extremum experimentum confugit: ad puerum parvum classis primae accessit, fenestram gymnasii monstrans, in qua S. Emericus cerni poterat, interrogavit: «Dic mihi, puerule, quem exprimat⁵ haec pictura?»

Puer Siculus primum inspectorem suspexit, deinde magistrum, qui forte ibi stabat, tum S. Emericum, quia valde inops⁶ consilii⁶ erat. At prompsit alteram mentem, et: «Hic est, inquit, S. Antonius Patavinus!»

Inspector obstipuit, deinde se continens dixit: «Heu, heu, puerule, S. Antonius coronam principalem non habet. Cogita

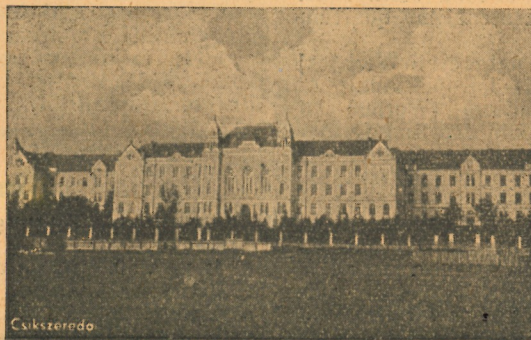
módo!» Puer et caput deflexit, dum cogitabat, deinde: «S. Antonius!» — dixit persuasum⁷ sibi⁷ habens.⁷

«Aspice modo rectius, puerule», dixit inspector voce mellitā. «S. Antonius nullum pallium regium habet, et manu sua liliam non tenet! Scisne iam, quis sit?»

— Scio! — clamavit puer, — S. Antonius Patavinus!

— Stultissimus es! — increpuit⁸ inspector Siculum vehementer, et proripuit se. Ante magistrum historiae substitit, et dixit: «Gratulator tibi de discipulis, domine magister! Quamquam Hungari sunt, nec tamen Sanctos ex stirpe Arpad noverunt!»

Quo facto magister

Gymnasium «Mariae Adiuatricis» dedicatum.

¹ Hungari Transsilvaniae
² elég = genügen = suffice
³ veszélyeztet = gefährden = mettre en danger
⁴ iratus = ab-rázol = darstellen = repré-senter
⁵ tanácstalan = ratlos = perplexe
⁶ meggyőződéssel = mit Überzeugung = avec conviction
⁷ ráförméd = anherrschen = rudoyer

miserrimus cum genis⁹ pudore ardentibus puerum arreptum bene quassans et monstrans ei picturam interrogavit: «Quis est hic?» — «Sanctus Emericus ex stirpe Arpad!» — respondit puer superbe.

«Et cur non dixisti domino inspectori, si hoc scis?» Puer connixit¹⁰ lascive, et dixit: «Eum omnia scire non oportet!» Magister puerum prudenter egisse sensit. Quia ille duabus mentibus, ipse autem unā tantum cogitavit.

Vere tum opus erat Siculos duas mentes habere. Si enim unam tantum habuissent, forsitan iam diu non superasset Transsilvania, et nostra Terra Siculorum amoena non Hungarica esset.

⁹ arc = Wange = visage ¹⁰ hunyorít = blinzeln = ciller les yeux ¹¹ hamiskásan = schalkhaft = en folátrant

Nuntii recentissimi.

Anno praeterito centenaria etiam horum trium virorum eminentium celebrata sunt:

Josephus Katona a. 1791 in oppido Kecskemét natus est, ubi et Pestini scholas frequentavit. A. 1820 advocatus, post ibidem actor¹ publicus, a. 1826 actor publicus superior factus est, quo munere usque ad mortem immaturam (a. 1830) fungebatur. Iam Pestini morantem cupiditas fabulas² scribendi cēpit, quarum primae nondum memoratu dignae sunt. Meliores erant «Zisca» et «Exitium Hierosolymorum.»³ Adhortante Gabriele Döbrentei ad concertationem⁴ a magnatibus Transsilvaniae promulgatam scripsit tragoediam: «Bánk-bán», quae etiamsi non abstulit praemium, neque in scenam afferri potuit, quod censor vetuerat, poëtae mortuo gloriam magnam attulit. Anno enim 1834 Gabriel Egressy, histrio magnus ludo⁵ scenico⁶ beneficiali⁶ in hac tragoediā demonstravit Josephum Katona ingeniosissimum fuisse poëtam.

Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus Paracelsus a. 1493 natus est. Pater quoque eius medicus erat, cuius artem secutus totam fere Europam, etiam Huugariam, peragrans ab artificibus maximis aetatis didicit, deinde reversus est in patriam, Helvetiam, et in universitate Basileae (Basel) docebat. Propter sententias suas novas controversias cum rerum peritis habuit, quare in oppidum Salisburgum emigravit. Paracelsus auctoritatem doctrinae medicinae superstitiosae antiquae plane labefactavit viam aperiens «iatrochemiae»⁶ et locum dedit chemiae in doctrina medica, nam declaravit chemiam in primis ad fabricandas medicinas, non autem ad aurum faciendum aptam esse. Opera eius in urbibus: Basilea Argentorato (Strassburg), Genava (Genf), et Iēna edita sunt. Mortuus est a. 1541, cuius centenarium quartum nuper celebratum est.

Stephanus Werbóczy [a. 1458 natus est in Werbócz] Litteris studuit in «Academia Istropolitana»⁷ A. 1521 legatus missus Vormatiam (Worms) ad imperatorem Carolum VI etiam Martino Luther occurrit, quocum diu disceptavit. Magnam partem habuit in lēgibus condendis Vladislai II a. 1498, quae plus iuris plebi dederunt. A. 1514 edit librum praeclarum, qui inscribitur: «Opus Tripartitum iuris consuetudinarii incltyti regni Hungariae.» A. 1516. personalis⁸ et a. 1825. oratione in comitiis regni habitā palatinus⁹ factus est. Tempore stragis Mohaciensis otio fruebatur. Missus est etiam ad Summum Pontificem Clementem VII et legatus Ioannis regis Constantinopolim. A. 1541. mortuus est Budae 83 annos natus. *Hugó Rácz* disc. Maconensis.

¹ ügyész = Staatsanwalt = procureur général — ² dramata ³ Jerusalem ⁴ pályázat = Preisbewerbung = concours ⁵ jutalomjáték = Benefizaufführung = bénéfice ⁶ gyógyvegytan = Heilchemie = chimie pharmaceutique ⁷ Poseniensi ⁸ személynök: locum tenens. Principis Primatis ⁹ nádor: vicarius regis

Nero Budapestini. *Franciscus Felkay* tragoediam in tres actus divisam scripsit de tyranno aequae crudeli ac vano. Scriptor plures res gestas praeter¹ necessitatem¹ mutatas nobis ante oculos ponit. Sic matrem Agrippinam Nero ipse in scena veneno occidit, Britannicum autem 13 annis post, itaque non anno 55-o, sed 68-o necari iubet, turbae contra imperatorem procedenti poëta quidam Christianus, nomine Lucatius praest, etc. Ruinam tragicam Neronis in tragoedia imprimis sua vanitas poëtae affert, quam auctor² consiliorum² eius poëta aulicus Helios turpiter adulando ad libidinem regit, quin etiam persuadet Neroni, ut virum fidelissimum, Senecam sapientem, quondam educatorem, occidi iubeat. In fine tragoediae tyrannus moriens dicit verba clarissima eaque fide digna: «Qualis artifex pereor».

Tragoediam *Theatrum a Maddch nominatum* maxima cum cura diligentiaque in scenam detulit. Partes³ primas³ difficillimas, id est Neronis agens³ *Zoltanus Greguss* lusū suo mirabili artificiosoque efficit, ut Neronem tragoediae verum credibilemque putemus. In partibus Agrippinae, Poppeae, Senecae et Helii Helena Titkos, Vera Sennyei, Emericus Toronyi, Zoltanus Várkonyi multum ad eventum successumque bonum tragoediae attulerunt,⁴ quae, quamquam materiam ex antiquitate sumit, tamen etiam his temporibus discriminum plenis spectatores eruditos delectat. *Dr. Elis. Nagy Bp.*

¹ szükség telenül = unnötig = sans nécessité ² tanácsadó = Ratgeber = conseiller ³ a főszerepben = in der Hauptrolle = comme protagoniste ⁴ hozzájárul = beitragen = contribuer

Nuntii bellicae. Angli iam iam credentes se mox totā Lybiā potituros esse, a Germanis Italisque tam celeriter e Cyrenaica repulsi sunt, ut magnam vim frumenti benzinae aliarumque rerum ad bellum gerendum necessarium hostibus suis relinquere. Eodem tempore Japonenses iam insulam Singapore ceperunt.

In **Societate Parthenon** professor Berolinensis *Fridericus Gerke*, hospes Universitatis Pazmaniana, iucundissime de arte Graecorum vultum effingendi disseruit. Recitatio permultis imaginibus decem saeculorum projectis illustrata ab auditoribus eruditis applausu ingenti accepta est. Libros ab eadem societate nuperrime editos proxime recensebimus.

Socius noster **Aladarus Kővári** magister thygatrogymnasii Kaposvariensis utiles versiculos de syllabis, in quibus sexus vocabulorum apparet, composuit, quos ad collegas, si cuius interest, libenter transmittet.

Paracelsus in fabulis populi.

Latine reddidit *Ios Guelmino Bp.*

In pag. 50. etiam «Juventus» meminit Paracelsi 400 annis ante mortui, cuius fama etiam nostram aetatem attingit. Hodie iam nemini dubium est, quin Paracelsus collegis suis doctior medicus fuerit. Homines autem temporis illius, imo medici quoque, suspicaces spectabant eum, quoties-

cunq̄ue de mirā eius curandi¹ ratione¹ certiores facti sunt, rebusque vim magicam eius subesse, eumque veneficum² esse arbitrabantur, quippe qui etiam tunc in verba Galeni,³ Avicennaeque⁴ iurant. Testatur hoc scriptor illius temporis — Ewaldus Beckmann quoque — qui eum iuvante diabolo, veneficia⁵ nunquam adhuc audita peregisse attonitus scripsit.

In huius modi scripturis traditur Paracelsum fuisse unicum hominem in hoc mundo, cui contigerit comprehendere anguem album. Hunc autem anguem album — de quo etiam in fabulis Germanorum fit mentio — si quis comprehendisset, concoquisset et comedisset, tantam et tam mirificam vim accipere putabatur, ut linguam non solum omnium hominum, sed et animalium, avium, arborum herbarumque intellegere, quin etiam perspicere posset per ferrum et lapides, murosque, et in imis terris perfacile animadvertere aurum, lapidesque pretiosos latitantes.

Et hunc ipsum anguem contigit Paracelso comprehendere. Quanta fortuna, et quantae divitiae! Domum igitur portat, traditque famulo suo anguem, qui concoquatur bene et coctus seponatur, donec ipse revertitur, quia sibi interim ad graviter aegrotantem eundem est. Restrictus⁶ autem praecepit ei iterum atque iterum, ne gustare auderet decoctum.⁷ Famulus tamen, propter id ipsum, quia tam restricte vetitum erat sibi gustare decoctum, quid subesset⁸ vetito, scire cupiens, aliquantulum ex angue comedit et obstupefactus animadvertit se, quid sermocinarentur feles et canes, imo et arbores floresque, penitus intellegere. Domino autem suo rem non aperuit. Accidit autem non multo post, ut cum famulus cum domino in valle quadam equo veheretur et audiret duas picas⁹ nugas garrire¹⁰, cachinnum¹¹ tolleret.¹¹ Quoniam autem cachinno prodidit semetipsum, Paracelsus, irā incensus, gladio transfodit eum. Et ex eo tempore iterum solus auscultabat herbas, quid inter se loquerentur de vi sua medica occulta.

Et interea accidit, ut in urbe Oeniponto (Innsbruck) vir quidam ditissimus, cum iam iam moriturus lecto infixus iaceret et a celeberrimis medicis sanari nequiret, quamquam audivit Paracelsum cum diabolo habere societatem, tamen, ut eum quoque consuleret, ad se vocari iussit. Paracelsus statu eius cognito medicinam praescripsit ei, quā haustā ingentibus cruciatus doloribus coegit suos, ut Paracelsum accusarent, quod se veneno interficere temptaret. Paracelsus autem, sicut ros¹² de prato, evanuit ex urbe et comprehendi nequaquam potuit. Praeteritis autem 12 horis dolores viri repente sedati sunt et sanitatem integram recepit. Tunc ipsum intravit Paracelsus, a quo vir sanatus balbutiens veniam rogavit, quod benefactorem ac si malefactor esset, tractavit. *Finis sequetur.*

¹gyógymód = Heifmethode = méthode thérapeutique ²boszorkánymester = Hexenmeister = magicien ³medicus Graecus a. 131—200 p. Ch. ⁴medicus Arabicus a. 980—1037 ⁵boszorkányság = Hexerei = sortilège ⁶szigorúan = streng = rigoureusement

⁷főzet = Gebräu = décoction ⁸lappang vmi alatt = dahinter steckt = il y a là dessous ⁹szarka = Elster = pie ¹⁰locogni = schwatzen = bavarder ¹¹kacagásra fakad = ein Gelächter erheben = éclater de rire ¹²harmat = Tau = rosée

Alex. Petöfi: Bellum erat...

Convertit Vincentius Bors Szegedinensis.

*Bellum erat vitae meae
Semper mens praeclara,
Cum cor fundit sanguinem pro
Libertate cara!*

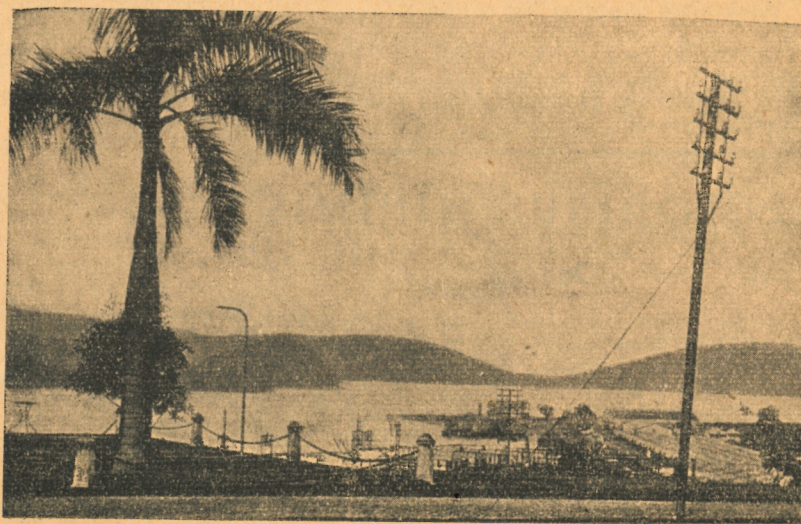
*Unum sacrum est in mundo,
Pro quo nostris armis
Busta dignum est fodere
Et fundendus sanguis;*

*Haec sanctitas est libertas!
Mente capti erant,
Qui pro rebus aliis se
Morti obtulerant.*

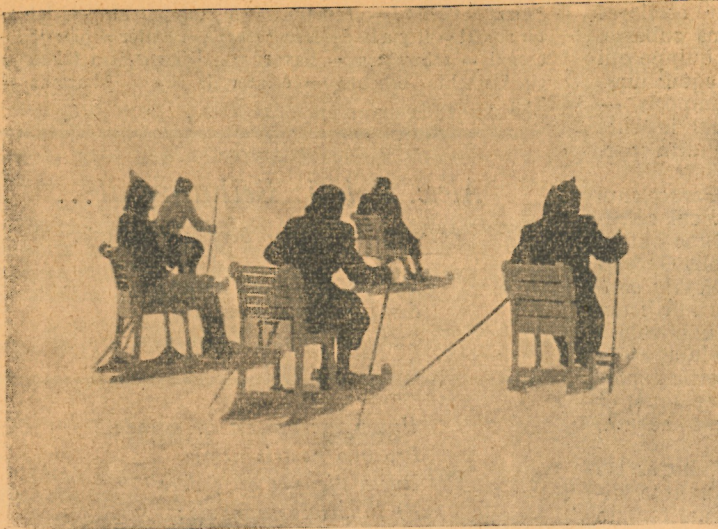
*Pacem, pacem orbi terrae,
Sed ne tyrannorum,
Pacem sacris ex manibus
Libertatis solum.*

*Cum erit in orbe terrae
Sic pax univorsa,
In infimum mare arma
Iaciamus nostra.*

*Dum sic non est, cete arma,
Arma usqu(e) ad letum!
Tametsi ad iudicium
Pugnatur supremum!*

Portus insulae Singapur (pag. 50).

Gymnica Hungarica: trahea selliformis (fakutya) in lacu Pelsone (Balaton).

Certamen poëticum.

Propositum a *Gabriele Findly* d.-re Bp.

In libro Antonii Szirmai de Szirma, qui inscribitur «Notitia topographica, politica inlyti Comitatus Zempléniensis (Budae 1803)», haec in pag. 205. leguntur:

Helena Ország, coniugis Gabrielis Perénii sepulchralis marmoris partem ex crypta, dum Ecclesia anno 1783. instauraretur, protractam vidimus, et hoc epitaphii eius fragmentum descripsimus:

*Vt quos certus amor vivos tenu
Foedere nec posset mors dissociare
Digna erat haec Helena Gabrieli
Nam praelustre genus, formae Spect
Dotibus ast animi speciosior, ac
Virtutis solidae laudes cumulauit
Innumeris exculta bonis Heroidas... in
Pannonicas tamquam lux spectat*

Qui omnes hexametros epitaphii mutilatos recte expleverint, praemio donabuntur. *Terminus* verusum expletorum ad moderatorem mittendorum *Calendae Iuniae*.

LECTORIBUS MINIMIS

Jocosa.

1. In caupona¹ deversor² cauponem interrogat: «Quid facis? Nunc etiam diem mihi in rationem³ induxisti! Cur?» — Caupo ridens respondet: «Quia proverbium secutus sum: tempus pecunia est».

2. Puer in bovili⁴ vaccae albas et fuscas⁵ videns curiose patrem interrogat: «Nonne, pater, hae albae vaccae dant nobis lac, fuscae autem vaccae coeam?»

3. Quidam cingarus confitendi⁶ causam sacerdotem adiit. Inter confessionem furtaur⁷ crumenam⁸ ab sacordote, et dicit: «Furatus sum!»

Sacerdos: «Si furatus es, — inquit — redde!» «Hic est» dicit porrigens sacerdoti pecuniam vir. «Noli mihi, sed ei, a quo furatus es, reddere», dicit sacerdos. Cingarus: «Offerebam⁹ illi, sed noluit accipere».

Emericus Schumicky disc. Verböcziani Bp.

Magister: Dic mihi sex bestias Africanas. — Discipulus: Duo leones et quattuor elephantii.

Zolt Biró disc. gymn. conf. Helv. Bp.

1. Diogenes philosophus cynicus, cum videret parvam domum, quae magnam portam habuit, exclamavit: «Claudite portam, ne domus exeat!»

2. Magister physicae: Stephane, dic mihi, quid calor et quid frigus affert!¹⁰ — Stephanus: Corpora calor dilatant,¹¹ frigus autem comprimit, exempli causam aestate dies propter calorem longiores sunt, hieme autem propter frigus breviores.

Armandus Taddei
disc. Lucanensis (Helvetia).

1. Magister: Quid faciunt corpora, si aer¹² calet?¹² — Discipulus: Sudant.¹³

2. Sacerdos: Amice, potus alcoholicus est hostis noster maximus. — Homo ebriosus:¹⁴ Semper nobis dixisti, ut amemus inimicos quoque. — Sacerdos: Attamen nunquam dixi, ut etiam devores¹⁵ eos.

3. Duo bolscevistae oppidani agricolam agrum suum tranquille seminantem¹⁶ videntes dicunt: «Semina, rustice, semina! Fructum tamen nos accipiemus». — «Recte dicitis, — respondet rusticus sincere — ego enim semina cannabis¹⁷ ad funem¹⁸ aptae spargo.»

Lad. Versenyi disc. Adalbertini Bajani.

¹ kocsma = Gasthaus = restaurant ² vendég = Gast = client ³ felszámít = anrechnen = mettre au compte ⁴ tehénistálló = Kuhstall = vacherie ⁵ sötétszínű = dunkel = noirâtre ⁶ gyónni = beichten = se confesser ⁷ ellop = stehlen = voler ⁸ pénztárca = Geldbeutel = portemonnaie ⁹ kínál = anbieten = offrir ¹⁰ előidéz = verursachen = causer ¹¹ kitágít = ausdehnen = dilater ¹² meleg van = es ist warm = il fait chaud ¹³ izzad = schwitzen = suer ¹⁴ iszákos = Trunkenbold = ivrogne ¹⁵ lenyel = verschlingen = avaler ¹⁶ bevet = säen = ensemencer ¹⁷ kender = Hanf = chanvre ¹⁸ kötél = Strick = corde

1. Aegrotus: «Domine medice, quamquam Te ad me vocavi, tamen confiteor: nequaquam¹ arti tuae confido.» Medicus: «Neque asinus confidit medico suo, tamen sanus fit!»

2. Iudex: «Ree,² confiteris-ne te surripuisse³ hunc currum?» Reus: «Non surripui, domine iudex. Vidi currum prope portam coemeterii⁴ relictum, et possessorem mortuum esse putans abstuli.»

3. Petrus: «Quot⁵ annos⁵ nata⁵ es, Theresia?» Theresia: «23.» Petrus: Oh, me stupidum! Decimus iam annus est, ex quo semper hoc audio, et nondum⁶ discere potui!»

Fridericus Kreiner, disc. Sch. Piarum, M.-Canissae.

Quidam rusticus⁷ principio huius saeculi in Americam emigrat et scribens incolis ruris sui narrat vitam in America adeo levem esse, ut hominibus sub arbore iacentibus sine labore nihil

facientibus fructus in os cadat. Unus ex rusticis, qui domi manebat, animo vehementer commoto decernit etiam emigrare. Ceteri curiosi exspectant, quid ille scribat, accipiuntque has litteras: Mendacium! Arbor quatienda⁸ est, ut fructus decidat.

Rob. Frankl disc. Mátyásföldiensis.

Statua librum legens. Iosephus Szabó magister Scholarum Piarum Vaciensium praeter severitatem interdum discipulos illudebat.⁹ Exempli causa ostendit in fronte aedis¹⁰ cathedralis¹⁰ sanctorum statuas, ex quibus una librum apertum in manu tenet. Magister affirmavit: «Hic sanctus ultimo anni die nocte mediā, si horologium¹¹ duodecim sonare audit, paginam in libro vertit.» Quod adeo pro certo dixit, ut discipuli creduli totā nocte exspectarent, quomodo haec res extraordinaria fieret. Nimirum¹² die postero narraverunt magistro se nihil animadvertisse. «Stulti estis, — risit Szabó — statua enim sancti nequit horologii sonitum audire, at ego ita dixi: si audit, paginam vertit.» Nic. Mikóls disc. Sch. Piarum Vaciensium.

¹ egyáltalában nem = keinesfalls = nullement ² vádlott = Angeklagter = accusé ³ ellop = stehlen = voler ⁴ temető = Friedhof = cimetière ⁵ hány éves = wie alt = quel âge avez-vous ⁶ még nem = noch nicht = pas encore ⁷ paraszt = Bauer = paysan ⁸ meg kell rázni = muss man schütteln = il faut secouer ⁹ megtérfál = einen Streich spielen = faire pièce à qn ¹⁰ székes-egyház = Dom = cathédrale ¹¹ óra = Uhr = horloge ¹² persze = natürlich = naturellement

M. Vörösmarty: Praefatio (a. 1853).

Lectoribus maioribus latine reddidit Achatius Császár, disc. cl. VIII. gymn. Cisterciensium. Bp.

(Versus iambici.)

Scribente me haec caelum nitebat ac
terrae virebant fronde culmina.
Vivebat, ut formica, homo labore:
luctata mens, agebat et manus,
ardebat ingenium, sperabat cor,
atque humidam tergens sudore frontem

Agri oryzae in insulis Philippinis artificiose irrigati.

Pittacia beneficialia milites nostros donandi causa ante ferias Nativitatis Christi a. 1941 edita:

humanam erat fertura pax salutem,
quodquam studebat, summum praemium.
Natura festum egit diem, quod est
insigne, pulchrum, in illo apparuit,
aether tremebat spe et gaudio,
eratque voces editurus alias,
quibus sonis ut gloriosioris
mundum salutarer novi universi:
audivimus tota altitudine
sonos repercussos. Rotare desinit
paulisper ingens universitas.
Factum est silentium afferens procellam.
Bellum coortum est. Ad caelum horridae
manus virorum iactavere membra,
et cordibus saeviverunt pedes.

Emarcuitque vita spiritu,
extincta magnarum est lux mentium,
caelique vultu obscuri fulgura
condita deformavere luce
iram ferocem hostilium deorum.
Clades rudirunt continenter, ut
monstrum furore sanguinario
incensum. Ubi gressuae, e vestigio
dirae gemunt victiarum gentium
ex albidis acervis ossium,
crudele paupertas iners caput
in deflagratis ponit urbibus.
Nunc est hiems et nix et mors, quies.
Et terra canuit;
non per capillos, ut senex beatus,
repente canuit, sicut Deus,
creatis qui mundo ac mortalibus,
ex parte divis, parte bestiis,
exhorruit videns immane opus,
maerore est canus factus et senex.
Tonsorque est venturus ver atque terra
fortasse falsas assumet comas,
florum colorato texto induet.
Geluque oculi liquescet vitrei,
genisque fucatis odoribus
mentitur esse se iuvenem beatam:
rogate tunc lascivam eam senem,
quid fecerit misellis filiis.

Volatores vicerunt : navis Anglorum incensa submergitur.

In memoriam A. Stephani Hanauer episcopi Vaciensis.

Frigidissimo quodam mane mensis Jan. sub finem missae uno tenore de propinqua Ecclesia Cathedrali campana maior intonuit luctum totius dioecesis annuntians : «Lugete, iuvenes clerici, quia luctus decet orphanos, sed gaudete simul, quia deinceps patrem habetis in coelis!»

Dr. Stephanus Hanauer in urbe Pápa a. 1869. natus est. Studia gymnasii apud patres S. J. Colociae eminenter exsecutus est, et ibidem in seminarium dioecesanum admissus est. Scientiam theologiae profundam ab excellentibus professoribus universitatis Oenipontanae sibi comparavit. In patriam item reversus primum in urbe Veszprém mox Budapestini in Seminario Centrali, deinde in collegio a S. Emerico nominato director fuit spiritualis. A. 1919. sedem episcopalem Vaciensem iniit, ubi per duo decennia officium episcopatus vigilantissime implens die 15-o m. Jan. iussu Creatoris ex hac vitā migravit. Episcopus director vere spiritualis et paedagogus excellentissimus totam suam vitam iuventuti educandae dedicavit. Valde enim iuventutem, decus Ecclesiae patriaeque amabat. Quisquis cum Stephano episcopo loquendi occasionem et honorem habuit, sapientior ab eo recessit.

Sicut Prohászka cives intelligentes Hungariae propter negligentiam liberalismi in indifferentiam delapsam, ita Hanauer spiritum et fervorem sacerdotalem item ad fontes verae spiritualitatis direxit, novumque sacerdotium Christo similius transformavit. Assidue praedicaverat : «Clericus diei hodiernae est figura decenniorum futurorum sacerdotis ; qualis autem sacerdos, talis erit et populus ; populo vero cadente vel stante, stat vel cadit tota

natio!» Tota eius vita fuit generose simplex. Ratio et titulus totius eius operationis significabatur per sententiam, quam episcopus nominatus primum in insigne suum attulit : «Ministrare, non ministrari. Manetque nobis etiam ipso defuncto doctrina sana et vivifica : «Ministrare, non ministrari». R. I. P.

Adalbertus Harhai theologus Vaciensis.

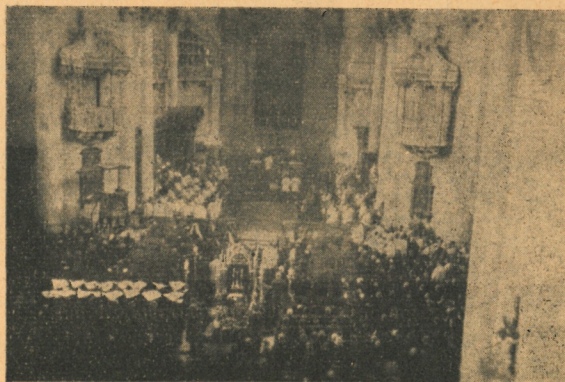
Librorum recensio.

Révész László Florilegium egyházi és klasszikus írók gondolataiból. II. kötet. 1941. Veszprém. P. 331.

Ladislus Révész in priore huius libri volumine, quod nos in ephemeride nostra hoc anno mense Septembri recognoveramus, promisit se volumen alterum brevi editurum esse. Huius alterius voluminis parte priore scriptorum Graecorum ac Romanorum et quidem eorum gentilium sententiae et cogitata, altera vero proverbia et dicta popularia Hungarica translatione appositā continentur. Graecae sententiae non Graece, sed in Latinum conversae afferuntur. Scriptoribus antiquis intermixti sunt aliquot recentioris aetatis scriptores, ut Aeneas Sylvius, Erasmus, Politianus, Iustus Lipsius. Auctor libri plane et diserte dixit se non philologorum gratia, sed in usum illiteratorum lectorum, qui veterum subtili et profunda sapientia edocentur et ingenii acrimonia delectantur, suum librum composuisse. Ita factum est, ut locorum unde sententiae sumptae essent, indicationes omitterentur, ne legentes sibi inutilium additamentorum farragine a legendo retardarentur. Nolimus prioris voluminis virtutes et praestantias denuo praedicare, satis esse putamus dicere ex hoc quoque volumine ut ex priore lectores magnum emolumentum et haud parvam voluptatem capturos esse.

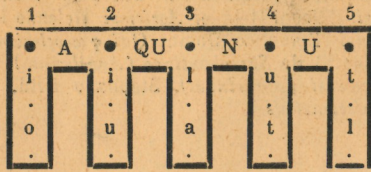
Vitéz Temesy Győző dr. Földrajzi Zsebkönyv. Magyar Földrajzi Társaság kiadása. Budapest, 1942. (Libellus geographicus.) Pretium P 2.90.

Si unquam alias, profecto his diebus etiam homines, qui antea res geographicas minime morati sint, negari nequit, scientiis geographicis maxime indigere, cum ut Tertulliani verbis utar, regnis regna pulsent (Apol. 20), cum multae in terris conversiones rerum fiant et mutationes, tam multa disiunctissimis orbis terrarum locis bella gerantur novaque locorum, urbium, fluviorum, montium, portuum nomina acta diurna legentium oculis obiciantur. Hoc anno libellus a Societate Geographica editus duas potissimum res sibi curae esse voluit : primum quaestiones de patrio solo tempestivos, quae sunt : de Paulo Teleki geographo, Hungaria meridionali Trianonensi, inundationibus a. 1941 in Hungaria, an coelum magnae regni Hungarici planitiei mutari possit, de finibus Hungariae mutatis,

Sua Eminentia Card Just Serédi missam pro episcopo defuncto celebrat.

7. Pectus.

1. Metus, terror. 2. Caerimonia, mos religiosus. 3. Carmen heroicum Homeri. 4. Prope, apud. 5. Vestis longa matronarum Romanarum.

*Lacunas si expleveris.
Supremi versus litteris
Notabitur rex ultimus
Romanorum notissimus.*

Lad. Versényi disc. Cisterc. (Baja.)

8. Numeris.

- 20, 9, 3, 13: Loquor inquam.
- 12, 6, 18, 20, 16, 4, 21, 19: laus, glorificatio.
- 21, 19, 10, 14, 16: praepositio.
- 1, 15, 7, 4: coniunctivus verbi esse.
- 17, 2, 11, 5, 13: domicilium muto.
- 17, 6, 5, 4, 2, 18, 1: mensis tertius.

Litterae 1—21 proverbium notum dant.

Erovinus Rafael disc. gymn. Unit. Claudiopolitani.

9. Logogriphus.

Particulam sumas, cui vis subiecta rogandi,
Troadis huic collem providus admoveas,
Juppiter unde vices belli spectare solebat:
hinc Libyae tibi gens gnara equitare datur.

Fr. Palata Moravus (Trebitsch).

10. Diagonalis in quadrato.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
1.	□	□	□	□	□	□	□	AAAAAAB
2.	□	□	□	□	□	□	□	CCCDEEEE
3.	□	□	□	□	□	□	□	EEFGHIII
4.	□	□	□	□	□	□	□	IIILLLLM
5.	□	□	□	□	□	□	□	MNNNOOOP
6.	□	□	□	□	□	□	□	PRRRRSSS
7.	□	□	□	□	□	□	□	SSSTTTTT
8.	□	□	□	□	□	□	□	TUUUUUVV

1. Contrarium amici. 2. Specus montis Palatini. 3. Accessaris. 4. Dimittere, amovere. 5. Pueruli, parvuli (gen. sing.). 6. Turba, seditio. 7. Poëta Romanorum clarissimus. 8. Vis, imperium. — Diagonalis nigro significata rem lectoribus nostris caram indicat.

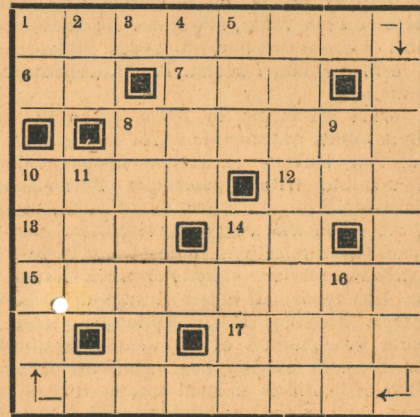
Ero. Rafael disc. gymn. Unit. Claudiopolitani.

11. Pyramis inserta duples.

- 1 2 3 4 5 Recentibus, haud veteribus.
- 2 3 4 5 Bestia domestica lanigera.
- 3 4 5 Robur, firmitas.
- 4 5 Pronomen determinativum.
- 5 Consonans.
- 2 5 Pars corporis.
- 6 2 5 Pluvia matutina stillans.
- 4 6 2 5 Mendicus ex Odyssea notus.
- 3 4 6 2 5 Homines, mares (acc.).

Eva Brämer disc. Veresiani Bp.

12. Crucigramma.

Ad libram: 1. Proverbium. 6. Praepositio. 7. Vadere. 8. Consumo, concoquo (retro). 10. Nomen hodiernum insulae Meli. 12. Beatum reddo (aliquem). 13. Culeus retro legendus (sine littera ultima). 14. Diphthongus. 15. Quod miles ignavus facit. 17. Vocativus venti tempestatem afferentis.

Ad perpendicularum: 1. Vocativus pronominis possessivi. 2. Ecce. 3. Filia Beli, quae Carthaginem condidit. 4. Fundus vacuus (sine littera ultima). 5. Canis, custos regni inferni. 8. Inquino (retro legendum). 9. Eaedem vocales. 11. Vadite. 14. Nomen Graecum Martis. 16. Vadere.

Zoltanus Biró disc. gymn. conf. Helv. Bn.

Nota. Lectoribus minimus: 1—4, mediis et maioribus 5—12. — Quisquis aenigmatum tot solvat, quantum potest. Etiam unum solum aenigma solventibus praemium petere licet. Discipuli eiusdem scholae solutiones a professore suo collectas in communi involucro epistulae ad moderatorem. J. Wagner (Budapest, XI., Lászmányosi-utca 20.) mittant.

Terminus solutionum: Calendae Apriles.

Mense Ianuario 24 socii et discipuli opuscula ad me miserunt. Iterum atque iterum moneo iuvenes, ne sibi versus scribendo vim faciant. Quomodo e. c. dactylos poëtae Petöfi latine reddere possit discipula, quae nondum satis perita est legum grammaticarum metricarumque! Sunt, qui materiam abstractam discipulis difficilem ad me mittunt, quamquam animus juvenilis maxime opusculis narrativis descriptivisque allicitur. Sunt etiam, qui nondum sciant pretium vecturae postalis auctum esse, itaque epistolae ad me missae pittacium minoris quam debent pretii agglutinant, quorum ob negligentiam moderatores, si talem epistolam accipit, a tabellario (= epistolarum distributore) pecunia multatur.